

**КРИТИЧНІ ПЕРІОДИ У РОЗВИТКУ ГРУДНИННО-РЕБРОВОГО
І ГРУДНИННО-КЛЮЧИЧНОГО СУГЛОБІВ
У ПЕРЕДПЛОДІВ ЛЮДИНИ**

Борчук А.В., Смірнова Т.В.

Науковий керівник – д-р мед.наук, Макар Б.Г.

Буковинська державна медична академія

Кафедра анатомії людини

Дані літератури свідчать про те, що 8 – 10 тижні пренатального онтогенезу являються критичним періодом, оскільки в цей момент здійснюється видова та статева диференціація ознак організмів. На восьмому тижні внутрішньоутробного розвитку в тілі ребра з'являється перша точка скостеніння (передплоти 28,0 – 30,0 мм тим'яно-куприкової довжини (ТКД)). У всіх випадках ручка груднини ширша і більша, її мечоподібний відросток довший і мало не завжди роздвоєний у порівнянні з будовою груднини у дорослої людини. При цьому спостерігається заміна мезенхімної тканини хрящовою шляхом утворення хрящових центрів у тілах і дугах хребців та ребрах. За цією ознакою груднина людини в даний період подібна до груднини більшості ссавців. І лише набагато пізніше, завдяки злиттю між собою всіх зон скостеніння, груднина набуває форму, притаманну дорослій людині. Наприкінці восьмого тижня розвитку ключиця і груднина вже виглядають як окремі структури. Мікроскопічно відзначаються дрібнохвилясті обриси цих структур, з'являються прошарки незрілої кісткової тканини, з боку ручки груднини – зона, яка розмежовує зону росту і базальну зону симфізіального хряща. В цей же період відзначаються закладки зв'язок у вигляді групи мезенхімних клітин – це стадія мезенхімної зв'язки. Зв'язки між клітинами, орієнтованими вздовж осі зв'язки, ще більше ущільнюються. Обидві груднинні пластинки із ростом ребер зближуються між собою і, починаючи з верхнього кінця (ручки груднини), зростаються в єдину хрящову закладку груднини (на дев'ятому тижні – у передплотів 38,0 – 40,0 мм ТКД). Ключиця з'єднується із зачатками груднини без чіткої межі, а її проміжна зона швидко розвивається у зачаток суглоба і диск. У медіальній частині розрізняється хрящовий остов, який піддається скостенінню дуже рано.